

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ І
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Фінансове право»
(для студентів 4 курсу денної форми навчання спеціальностей
6.050100 «Економіка підприємства»,
6.050100 - «Облік і аудит»)**

Методичні вказівки до практичних і семінарських занять з дисципліни «Фінансове право» (для студентів 4 курсу денної форми навчання спеціальностей 6.050100 «Економіка підприємства», 6.050100-«Облік і аудит») / Укл. Івасішина Н.В. — Харків: ХНАМГ, 2006. — 24 с.

Укладач: Н.В. Івасішина

Рецензент: доц., к.ю.н. Шутенко О.В.

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 5 від 14 лютого 2006 р.

Тема 1. ПОНЯТТЯ ФІНАНСІВ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

План

1. Поняття фінансів, ознаки та функції.
2. Зміст, принципи, форми та методи фінансової діяльності держави.
3. Фінансова система та її структура.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст. 189.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. // Офіц. вісник України. - 2001. - № 32. - Ст. 1457.

Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 26.08.1999 р. // Там же. - 1999. - № 35. - Ст. 1785.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006. - 440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с.

ЗАВДАННЯ

1. Відповідно до ст.2 Бюджетного кодексу України до органів стягнення належать податкові, митні та інші державні органи.

Яким законодавчим актам і чому суперечить це положення ?

2. Співвідношення між категоріями "фінанси", "фінансові ресурси" й грошові ресурси".

Що є між ними спільного і які існують відмінності ?

3. У липні 2001р. громадянин Петров отримав лист з районної податкової інспекції, де він був на обліку, з вимогою пояснити і звітувати про джерела коштів, на які він придбав автомобіль "ВАЗ-2109" у травні 2001р.

Чи є правомірними вимоги податкової інспекції ?

4. Відповідно до ч.3 ст.5 Закону України "Про Національний банк України" Національний банк України за підсумками року в разі перевищення кошторисних доходів над кошторисними видатками, затвердженими на поточний бюджетний рік, вносить до Державного бюджету України наступного за звітним року позитивну різницю на покриття дефіциту бюджету.

Зробіть висновок про правомірність включення до Законів України "Про Державний бюджет України на 2000 рік" та "Про Державний бюджет України на 2001 рік" норм про перерахування Національним банком України певних грошових сум до Державного бюджету України.

5. У п. 27 ст. 2 Бюджетного кодексу України наведено визначення терміну "місцевий фінансовий орган".

Складіть перелік місцевих фінансових органів, а також державних органів, які здійснюють фінансову політику в Україні.

Тема 2. ФІНАНСОВЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА

План

1. Предмет і метод фінансового права.
2. Місце фінансового права в системі права України.
3. Джерела фінансового права.
4. Система фінансового права.
5. Співвідношення фінансового права як науки галузі права і як навчальної дисципліни.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст.189.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. - Закон України від 12.07.2001 р. // Офіц. вісник України. - 2001. - № 32. - Ст. 1457.

Про банки і банківську діяльність. - Закон України від 07.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 5-6. - Ст.30.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронова. – К.: Моя книга, 2006.- 440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с.

ЗАВДАННЯ

1. Підприємцю Федорову необхідно виконати в поточному місяці такі види обов'язків:

- виплатити заробітну плату найманим робітникам;
- виплатити винагороду згідно з договором підряду за виконані роботи;
- продати іноземну валюту, отриману згідно із зовнішньоекономічним контрактом;
- перерахувати податки і збори до бюджету та державних цільових фондів.

Які з вказаних операцій регулюються фінансовим законодавством? Вкажіть відповідні законодавчі акти.

2. Відповідно до ч. 2 ст. 16 Закону України "Про систему оподаткування" внески до цільових фондів здійснюються залежно від галузевого регулювання конкретних видів цих фондів.

Назвіть види цільових фондів, регулювання джерел доходів яких здійснюється виключно нормами фінансового права.

3. Підприємство "Сокіл" не в змозі погасити власні податкові зобов'язання. Керівництво підприємства вирішило скористатися передбаченою законодавством можливістю відстрочення податкових зобов'язань.

Визначить державний орган, який відповідно до чинного законодавства має право надання відстрочок по статті податків. Розкрийте умови й порядок надання розстрочки та відстрочки податкових зобов'язань платниками податків.

Тема 3. ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ НОРМИ Й ФІНАНСОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ

План

1. Поняття, структура і види фінансово-правових норм.
2. Зміст і особливості фінансових правовідносин.
3. Специфіка суб'єктного складу фінансових правовідносин.
4. Об'єкт фінансових правовідносин.
5. Суб'єкти фінансового права і фінансових правовідносин.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст.189.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. - Закон України від 12.07.2001 р.// Офіц. вісник України. - 2001.-№ 32. - Ст. 1457.

Про банки і банківську діяльність. - Закон України від 07.12.2001 р. //Відомості Верховної Ради України. - 2001. -№ 5-6. - Ст. 30.

Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. //Там же. -1993. -№ 17.-Ст. 184.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006.-440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с.

ЗАВДАННЯ

1. Комерційний банк "Аваль" придбав короткострокові конверсійні облігації внутрішньої державної позики при первинному розміщенні. Після закінчення строку їх погашення Міністерство фінансів України відмовилося сплатити відповідну грошову суму, посилаючись на відсутність коштів і необхідність фінансування дефіциту Державного бюджету України, але запропонувало утримувачам облігації внутрішньої державної позики з метою погашення боргу придбати нові облігації із строком погашення 48 місяців. Комерційний банк "Аваль" такі умови не задовольнили, однак Міністерство фінансів категорично відмовилося погасити облігації в грошовій формі. Комерційний банк "Аваль" звернувся з позовом до суду.

Яке рішення повинен прийняти суд? Розкрийте особливості відносин, що виникають у галузі внутрішнього державного кредиту.

2. Дайте порівняльно-правову характеристику застави як способу забезпечення цивільно-правового зобов'язання і податкової застави як способу забезпечення податкового зобов'язання платника податків.

Тема 4. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

План

1. Поняття, зміст і значення фінансового контролю.
2. Види фінансового контролю та підстави його класифікації.
3. Система органів, що здійснюють фінансовий контроль
4. Методи фінансового контролю.
5. Порядок проведення ревізій та перевірок.
6. Незалежний фінансовий контроль.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст. 189.

Про державну податкову службу в Україні. - Закон України (в ред. від 24.12.1993 р. зі змінами та доп.) // Там же.-1994.-№ 15.-Ст. 84.

Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні. - Закон України від 26.01.1993 р. // Відом. Верховної Ради України.-1994.-№ 13.-Ст. 110.

Про Рахункову палату. - Закон України від 11.07.1996 р. //Там же. -1996. - №43. -Ст. 212.

Про аудиторську діяльність. - Закон України від 22.04.1993 р. /Там же. - 1993. -№ 23. - Ст. 243.

Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. - Закон України від 16.07.1999 р.// Там же. - 1999.-№ 40. - Ст. 365.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006. - 440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с. Кучерявенко Н.П. Налоговое право: Учебник. - Харьков: Легас, 2001. - 584 с.

ЗАВДАННЯ

1. Два підприємства за усною домовленістю своїх керівників співробітничать у господарській та фінансовій діяльності, надаючи одне одному допомогу у вигляді перерахувань грошей. Підставами для перерахувань (переказів) коштів є усні вказівки (прохання) керівників. Розміри взаємної заборгованості повною мірою враховуються не в документах бухгалтерського обліку, а тільки в блокнотах керівників цих підприємств.

Чи є вказані дії керівників підприємств такими, що не порушують фінансову дисципліну?

2. Під час проведення ревізії на підприємстві ревізором були вилучені в бухгалтера чорнові записи, що стосуються ведення бухгалтерського обліку даного підприємства. Вилучення оформлено протоколом, копію якого вручено під розписку директору підприємства.

Чи є правомірними дії ревізора?

3. Під час проведення виїзної податкової перевірки фірми "Надія" її директор і бухгалтер не надали первинні бухгалтерські документи для підтвердження розрахунків, які вказано в декларації.

Якими мають бути дії співробітників районної податкової інспекції для визначення суми податкового зобов'язання.

Тема 5. ОСНОВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

План

1. Місце бюджетного права в системі фінансового права.
2. Суб'єкти бюджетно-правових відносин.
3. Система бюджетного законодавства України.
4. Правовий статус органів, які здійснюють контроль за додержанням бюджетного законодавства в Україні.
5. Поняття і види бюджетних правопорушень.
6. Відповідальність за бюджетні правопорушення.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної /Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст. 189.

Про місцеве самоврядування в Україні. - Закон України від 21.05.1997 р. // Там же. - 1997. - № 24. - Ст. 170.

Про Рахункову палату. - Закон України від 11.07.1996 р. // Там же. - 1996. - № 43. - Ст. 212.

Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні. - Закон України від 26.01.1993 р. // Там же. - 1994. - № 13. - Ст. 110.

Про Державне казначейство України. - Указ Президента України від 27.04.1995 р. // Урядовий кур'єр. - 1995. - № 68-69.

Про Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 26.08.1999 р. // Офіційний вісник України. - 1999. - № 35. - Ст. 1785.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. - К: Моя книга, 2006. - 440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с.

ЗАВДАННЯ

1. У зв'язку з непередбаченими обставинами Закон України "Про Державний бюджет України" набрав чинності 10 січня. Весь цей період Кабінет Міністрів України здійснював витрати на основі проекту цього закону.

На яких умовах і чим повинен був керуватися Кабінет Міністрів України при здійсненні витрат Державного бюджету згідно з проектом закону?

2. Під час розгляду проекту Закону "Про Державний бюджет України" на засіданні Кабінету Міністрів України Міністр фінансів запропонував включити до законопроекту норму про можливість надання кредитів Національним банком України для фінансування поточного дефіциту на стадії виконання Державного бюджету.

Чи може Закон "Про Державний бюджет України" містити таку норму. Які джерела фінансування дефіциту бюджетів передбачено чинним

законодавством?

3. У зв'язку з проведенням виборів у березні наступного року Верховна Рада України ухвалила постанову про продовження бюджетного періоду для Державного бюджету України на строк 3 місяці.

Чи є правові підстави для такого рішення? За яких обставин Державний бюджет України може бути прийнято на інший період ніж один календарний рік?

Тема 6. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

План

1. Структура бюджетної системи України.
2. Принципи бюджетної системи України.
3. Бюджетна класифікація її поняття та значення.
4. Призначення загального і спеціального фондів бюджету
5. Джерела фінансування дефіциту бюджету.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верхов. Ради України. - 2001. - №37-38. - Ст.189.

Про Національний банк України. - Закон України від 20.05. 1999 р. // Там же. - 1999. - № 29. - Ст. 238.

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. //Там же. -1997.- №24.-Ст. 170.

Про структуру бюджетної класифікації: Постанова Верховної Ради України від 12.07.1996 р. // Там же. -1996. -№ 42. - Ст. 208.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006. -440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. -384 с.

ЗАВДАННЯ

1. На сесії обласної ради народних депутатів було прийнято рішення про створення позабюджетного фонду, джерелами якого має бути частина надходжень від збору за використання місцевої символіки і від збору за паркування автотранспорту.

Обґрунтуйте правомірність рішення обласної ради. Розкрийте правову природу позабюджетних фондів.

2. У зв'язку з дефіцитом Державного бюджету Кабінет Міністрів одержав позику в розмірі 5 млн. грн. Ці кошти було використано для виплати пенсій населенню.

Зробіть аналіз ситуації, Які існують джерела фінансування дефіциту Державного бюджету? Хто має право на здійснення запозичень? Який порядок використання грошових надходжень, отриманих у разі запозичення?

3. У Бюджетному кодексі України містяться визначення таких категорій, як "бюджети місцевого самоврядування і місцеві бюджети".

Розкрийте співвідношення цих категорій.

4. У зв'язку з тим, що в Державному бюджеті на поточний рік не було передбачено коштів на здійснення заходів щодо запобігання епідемії грипу, Міністр фінансів прийняв рішення про направлення 10 млн грн. з резервного фонду Державного бюджету на покриття цих видатків.

Обґрунтуйте рішення Міністра фінансів. Розкрийте правовий режим резервного фонду Державного і місцевих бюджетів в Україні.

Тема 7. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС

План

1. Поняття і зміст бюджетного процесу.
2. Особливості розгляду проекту закону про Державний бюджет України.
3. Співвідношення банківської і казначейської форм виконання бюджету.
4. Виконання Державного бюджету України по доходах і видатках.
5. Порядок скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України.
6. Особливості фінансового контролю на стадіях бюджетного процесу.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст. 189.

Про місцеве самоврядування в Україні. - Закон України від 21.05.1997р. // Там же. - 1997. - №24.-Ст. 170.

Про Державне казначейство України. - Указ Президента України від 27.04.1995 р. // Урядовий кур'єр. - 1995.-№68-69.

Про Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 26.08.1999 р. // Офіц. вісник України. -1999. - № 35. - Ст. 1785.

Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. // Там же. - 2000. - № 9. - Ст. 344.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006.-440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. -384 с.

ЗАВДАННЯ

1. У зв'язку зі скороченням доходної частини Державного бюджету України депутатами для розгляду у Верховній Раді України були внесені пропозиції про зміни до Закону про Державний бюджет на поточний рік, згідно з якими збільшувалися ставки деяких податків.

Проаналізуйте ситуацію. Який існує порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України?

2. Після березневого звіту про виконання бюджету виявлено недоотримання надходжень до доходної частини бюджету, що мають стійкий характер, зокрема суттєво зменшилися (на 25%) надходження від податку на доходи фізичних осіб.

Вкажіть шляхи розв'язання ситуації. Як співвідносяться прибуткова і видаткова частини бюджету.

3. При розгляді проекту Закону про Державний бюджет України в другому читанні групою депутатів було внесено пропозиції про зміни деяких статей, відповідно до яких можливе збільшення прибуткової частини бюджету та уникнення дефіциту бюджету.

Розв'яжіть ситуацію.

4. Закон про Державний бюджет не було прийнято до 1 січня, але депутати зобов'язалися прийняти його до 1 лютого планового року. У зв'язку з цим прийнято рішення про встановлення бюджетного періоду з 1 лютого до 31 грудня.

Проаналізуйте ситуацію. Вкажіть порядок надходження та витрачання бюджетних коштів у разі несвоєчасного прийняття закону про Державний бюджет України.

Тема 8. МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

План

1. Міжбюджетні відносини в системі бюджетного регулювання.
2. Принципи розмежування видатків між бюджетами.
3. Зміст фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.
4. Види міжбюджетних трансфертів.
5. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Нормативні акти і література

Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38. - Ст.189.

Про місцеве самоврядування в Україні. - Закон України від 21.05.1997 р. // Там же. - 1997. - №24. - Ст. 170.

Про Державне казначейство України. - Указ Президента України від 27.04.1995 р. // Урядовий кур'єр. - 1995. - №68-69.

Про Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 26.08.1999 р. // Офіц. вісник України. - 1999. - №35. - Ст. 1785.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронова. – К.: Моя книга, 2006. - 440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с.

ЗАВДАННЯ

1. Голова обласної державної адміністрації видав розпорядження про обов'язкове перерахування 5 % доходів бюджетів районів області за перший квартал поточного року до обласного бюджету з метою фінансування будівництва метрополітену.

Який порядок передачі коштів з одного місцевого бюджету до іншого? Чи є розпорядження голови облдержадміністрації таким, що не суперечить чинному законодавству?

2. Верховна Рада України прийняла рішення про передачу частини коштів спеціального фонду Державного бюджету України у вигляді міжбюджетного трансферту міському бюджету м. Херсона, ремонт очисних споруд.

Дайте правову оцінку цій ситуації.

3. На сесії Верховної Ради України було прийнято рішення про надання субвенції до бюджету м. Херсона для санітарно-реабілітаційної допомоги хворим на туберкульоз. Отримавши кошти, міська рада використала їх для підвищення рівня освіти медико-санітарних працівників туберкульозних диспансерів.

Обґрунтуйте правомірність рішення Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування м. Херсона. Визначіть правовий режим коштів.

Тема 9. ПОДАТКОВЕ ПРАВО І ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ

План

1. Особливості податкового права як інституту фінансового права.
2. Поняття і ознаки податку. Принципи та функції податку.
3. Правовий механізм податку та його елементи.
4. Поняття податкової системи України та її структура. Співвідношення податку, збору і мита.
5. Система податкових органів України та їх компетенція.
6. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Нормативні акти і література

Про систему оподаткування. - Закон України від 18.02.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. -1997. -№ 16.-Ст. 119.

Про державну податкову службу в Україні. - Закон України в ред. від 24.12.1993 р.) // Там же. -1994. -№ 15. -Ст. 84.

Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами. - Закон України від 21.12.2000 р. //Там же. - 2001. - № 10.-Ст. 44.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.; Моя книга, 2006. - 440 с

Фінансове право: Навч. посібник/За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с. Кучерявенко Н.П. Налоговое право: Учебник. - Харьков: Легас, 2001. - 584 с.

ЗАВДАННЯ

1. Платника податків Романова було визнано в судовому порядку обмеженим у цивільній дієздатності внаслідок зловживання спиртними напоями, але як платник податків він мав у власності транспортний засіб, нерухоме майно та орендував земельну ділянку.

Як має формуватись податковий обов'язок цього громадянина?

2. Десятирічна талановита художниця отримує грошові кошти у вигляді гонорару за картини.

Яким чином і якою особою буде реалізовуватись обов'язок щодо ведення податкового обліку, сплати податку, складання податкової звітності про грошові надходження цієї дитини ?

3. Платник податків - суб'єкт підприємницької діяльності громадянин Іванов протягом останнього року своєї підприємницької діяльності мав великі збитки, внаслідок чого в нього не було можливості своєчасно і в повному обсязі виконати свій податковий обов'язок. Разом з тим він не припинив підприємницьку діяльність, тому що мав непогані перспективи на майбутнє. Іванов звернувся до районної податкової інспекції з проханням роз'яснити йому, які є в нього інші засоби виконання податкового обов'язку. У

податковому органі Іванову запропонували такі альтернативи: податковий кредит, податковий компроміс, податкове доручення.

Дайте визначення цих податкових механізмів. Як здійснюється їх регулювання? Чи мав право платник податків Іванов на одержання роз'яснення у районній податковій інспекції? Які податкові механізми можна застосувати в цій ситуації?

Тема 10. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ГРОШОВОГО ОБІГУ ТА РОЗРАХУНКІВ

План

1. Правові основи банківської діяльності в Україні.
2. Правовий статус Національного банку України.
3. Структура грошової системи України.
4. Правові основи готівкового обігу.
5. Правове регулювання безготівкових розрахунків.

Нормативні акти і література

Про Національний банк України. - Закон України від 20.05.1999 р. //Відомості Верховної Ради України. -1999. -№29.-Ст. 238.

Про банки і банківську діяльність. - Закон України від 07.12.2000р. / Там же. -2001. - № 5-6. - Ст. 30.

Про платіжні системи та переказ грошей в Україні. - Закон України від 05.04.2001 р. // Офіц. вісн. України. -2001.-№20.-Ст. 828.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. - Закон України від 12.07.2001 р. //Там же. -2001. -№32. -Ст. 1457.

Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні; Постанова Правління Національного банку України від 19.02.2001 р. № 72 // Там же.-2001.-№ 12.-Ст. 497.

Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки: Указ Президента України від 12.06.1995р.//Там же. -1999.-№ 19.-Ст. 817. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 29.03.2001 р. № 135 // Там же.-2001.-№ 18.-Ст. 794.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.; Моя книга, 2006.-440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. - 384 с. Кротюк В.Л. Національний банк - центр банківської системи України. Організаційно-правовий аналіз. - К.: Ін Юре, 2000. - 248 с.

ЗАВДАННЯ

1. Відділом державної виконавчої служби Червонозаводського району м.Харкова було надіслано запит до комерційного банку "Надра" з проханням надання інформації про наявність коштів на поточному рахунку та про операції, здійснені протягом останнього місяця клієнтом банку - акціонерним товариством "Іпек", яке є боржником у відкритому виконавчому провадженні.

Чи повинен комерційний банк надати відповідну інформацію відділу державної виконавчої служби?

2. У довідці про включення Національного банку України до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 09.11.2000 р. за №9798, виданої Головним міжрегіональним інформаційним центром Державного комітету статистики України зазначено, що формою фінансування Національного банку України є бюджет.

Зробіть мотивований висновок щодо цієї довідки.

Тема 11. ПРАВОВІ ОСНОВИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ

План

1. Поняття валюти й валютні цінності.
2. Поняття валютних операцій та їх класифікація.
3. Зміст валютного регулювання і валютного контролю.
4. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Нормативні акти і література

Про систему валютного регулювання і валютного контролю. - Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. -1993. -№ 17. - Ст. 184.

Про Національний банк України. - Закон України від 20.05.1999 р. // Там же. - 1999. -№29. - Ст.238.

Про банки і банківську діяльність. - Закон України від 07.12.2000р. // Там же. - 2001. - № 5-6. - Ст. 30.

Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. - Закон України від 23.09.1994 р. // Там же. - 1994. -№40. - Ст. 364.

Про затвердження Положення про валютний контроль. - Постанова Правління Національного банку України від 08.02.2000 р. № 49 // Офіц. вісник України - 2000 - № 14 -Ст. 573.

Про затвердження Порядку застосування штрафних санкцій за порушення валютного законодавства. - Наказ Державної податкової адміністрації України від 04.10.1999 р. № 542 // Там же. - 1999. - № 42. - Ст. 2114.

Фінансове право: Підручник / За ред. Л.К. Воронової. – К.: Моя книга, 2006.-440 с.

Фінансове право: Навч. посібник/ За ред. Л.К. Воронової. - К.: Вентурі, 1998. -384 с.

ЗАВДАННЯ

1. Підприємство "Колос" уклало договір з компанією "Siemens" на поставку медичного обладнання на суму 60 тис. євро. За дорученням підприємства "Колос" комерційний банк "Правекс" придбав вказану суму на міжбанківському валютному ринку і зарахував її на валютний рахунок підприємства «Колос», але протягом двох тижнів до комерційного банку "Правекс" не надійшло платіжного доручення про перерахування коштів на рахунок компанії "Siemens".

Якими в цій ситуації повинні бути дії комерційного банку "Правекс"?

2. Під час проведення документальної податкової перевірки акціонерного товариства "Дарс" встановлено, що в травні 2002 р. було укладено кредитний договір між ним та іноземним банком на суму 30 тис. дол. США. Кошти за договором були вчасно одержані та зараховані уповноваженим банком "Альфа" на рахунок акціонерного товариства "Дарс", але документи, що свідчать про правомірність одержання кредитних коштів акціонерним товариством "Даре" до банку не надійшли.

Якими повинно бути дії комерційного банку "Альфа" за таких обставин? Які

наслідки передбачено чинним законодавством у разі, якщо уповноважений банку не повідомляє органам податкової служби про одержання кредиту резидентом від нерезидента.

3. Громадяни України Сарнацький і Петренко уклали договір позики на суму 20 тис. євро.

Чи є дійсною ця угода? Чи необхідно у такому випадку одержання індивідуальної ліцензії Національного банку України ?

Теми реферативних повідомлень на семінарах з дисципліни « Фінансове право »

1. Фінансова діяльність держави.
2. Предмет, метод, джерела та система фінансового права.
3. фінансово - правові норми та фінансово - правові відносини.
4. Правові засади фінансової діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
5. Правові засади організації фінансового контролю в Україні.
6. Організація і органи проведення фінансового контролю в Україні.
7. Бюджетне право і бюджетний устрій в Україні.
8. Склад договорів і видатків бюджетів.
9. Бюджетні повноваження держави і органів місцевого самоврядування
10. Бюджетний процес в Україні.
11. Правові засади регулювання державних доходів.
12. Правові засади справляння податків з фізичних і юридичних осіб.
13. Непрямі податки в податковій системі України.
14. Змішані податки в податковій системі України.
15. Спрощена система оподаткування в Україні.
16. Відповідальність за порушення податкового законодавства.
17. Неподаткові доходи в системі державних доходів.
18. Правові основи державного кредиту.
19. Правове регулювання державних видатків та кошторисно-бюджетного фінансування.
20. Правові засади кошторисно - бюджетного фінансування.
21. Кошторисно — бюджетний режим фінансування.
22. Поняття банківської системи України та її елементи.
23. НБУ: його роль у проведенні грошово - кредитної політики та банківського нагляду.
24. Правові засади грошового обігу та розрахунків.
25. Правові основи страхування. Правовий режим цільових державних і місцевих фондів коштів.
26. Правові засади валютного регулювання і валютного контролю.

Екзаменаційні питання

1. Поняття, принципи, правові методи і форми фінансової діяльності держави».
2. Органи управління державними фінансами.
3. Поняття фінансового права.
4. Місце фінансового права в системі права України.
5. Фінансове право і наука фінансового права.
6. Фінансово-правові норми відносини, їх зміст, особливості й види.
7. Фінансово-правові відносини, їх зміст і особливості.
8. Суб'єкти фінансового права і фінансових правовідносин.
9. Суть і призначення фінансового контролю.
10. Види і методи фінансового контролю.
11. Організація і органи фінансового контролю.
12. Поняття і значення бюджету для функціонування держави.
13. Поняття бюджетного права. Особливості бюджетно-правових відносин.
14. Бюджетний устрій в Україні.
15. Склад доходів і видатків бюджетів України.
16. Правові засади розподілу доходів і видатків між окремими видами бюджетів України.
17. Поняття бюджетних повноважень. Зміст інституту бюджетних повноважень.
18. Бюджетні повноваження України.
19. Бюджетні повноваження місцевих органів самоврядування та їх виконавчих органів.
20. Поняття і зміст бюджетного процесу.
21. Порядок складання проекту бюджету.
22. Порядок розгляду проекту бюджету.
23. Порядок затвердження бюджету.
24. Порядок виконання бюджету.
25. Звітність про виконання бюджетів.
26. Поняття, класифікація і основи правового регулювання цільових державних і місцевих фондів.
27. Правовий режим цільових бюджетних фондів.
28. Правовий режим цільових позабюджетних фондів.
29. Цільові фонди коштів органів місцевого самоврядування.
30. Поняття і система державних доходів. Основи правового регулювання державних доходів.
31. Поняття податку, принципи оподаткування .
32. Податкове право, податкові правовідносини.
33. Оподаткування прибутку юридичних осіб.
34. Непрямі податки з юридичних осіб.
35. Прибутковий податок з громадян.
36. Податок на промисел.
37. Податок з власників транспортних засобів.
38. Земельний податок.

39. Місцеві податки і збори.
40. Митні платежі.
41. Ресурсні платежі в податковій системі України.
42. Співвідношення переконання і примусу при реалізації податкових норм.
43. Підстави притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства. Класифікація податкових порушень.
44. Види відповідальності за порушення податкових норм.
45. Поняття і функції державного кредиту.
46. Форми державного внутрішнього кредиту.
47. Правовідносини України з іноземними державами і міжнародними фінансово-кредитними організаціями в галузі державного кредиту.
48. Нормативно-правове забезпечення відносин в галузі державного кредиту
49. Поняття і функції страхування.
50. Основні галузі і види страхування.
51. Організація страхування в Україні і відносини у цій сфері, що регулюються фінансовим правом.
52. Правове регулювання державних видатків в Україні.
53. Поняття державних видатків, особливості відносин у галузі видатків у період перехідної економіки. Принципи фінансування.
54. Поняття та принципи бюджетного фінансування.
55. Поняття кошторисно-бюджетного фінансування, принципи, об'єкти фінансування.
56. Кошторис як індивідуально-плановий акт, його зміст та правове значення кошторисних підрозділів. Порядок складання та затвердження кошторисів.
57. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування.
58. Порядок фінансування соціально культурних заходів.
59. Порядок фінансування охорони здоров'я та фізичної культури.
60. Порядок фінансування видатків на утримання законодавчої, виконавчої влади та правоохоронних органів.
61. Правове регулювання видатків на утримання законодавчої, виконавчої влади та правоохоронних органів.
62. Позабюджетні кошти установ, їх види та порядок використання.
63. Особливості фінансування державних підприємств.
64. Порядок фінансування промисловості та капіталовкладень.
65. Особливості фінансування агропромислового комплексу та охорони природи.
66. Порядок фінансування житлово-комунального господарства.
67. Правові основи й особливості фінансування видатків енергетики та транспорту.
68. Банківська система України і роль в ній Національного банку України.
69. Правові засади контролю НБУ за діяльністю комерційних банків.
70. Правове регулювання грошового обігу в Україні.
71. Контроль НБУ за веденням касових операцій.
72. Порядок регулювання відносин при відкритті рахунків у банківських установах.

73. Правові засади безготівкового грошового обігу.
74. Правовий режим валютних операцій.
75. Операції з іноземною валютою, що дозволяються законодавством України.
76. Валютний контроль.
77. Відповідальність за порушення валютного законодавства.
78. Бюджетний кодекс України.
79. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу України».
80. Закон України «Про рахункову палату».
81. Указ президента України «Про державне казначейство України».
82. Закон України «Про аудиторську діяльність».
83. Закон України «Про систему оподаткування».
84. Закон України «Про державну податкову службу в Україні».
85. Закон України «Про Національний банк України».
86. Закон України «Про банки і банківську діяльність».
87. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».
88. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

Контрольні питання для підготовки до заліку з дисципліни «Фінансове право»

1. Поняття фінансів.
2. Функції фінансів.
3. Фінансова діяльність держави.
4. Методи фінансової діяльності.
5. Органи, що здійснюють фінансову діяльність.
6. Органи фінансової діяльності загальної компетенції.
7. Органи фінансової діяльності спеціальної компетенції.
8. Форми фінансової діяльності держави.
9. Фінансова система.
10. Структура фінансової системи.
11. Фінансове право як галузь права.
12. Предмет і метод фінансового права.
13. Фінансові правовідносини: зміст, особливості, види.
14. Фінансово-правові норми.
15. Система фінансового права.
16. Фінансове законодавство.
17. Джерела фінансового права.
18. Фінансове право в системі права.
19. Систематизація фінансового законодавства.
20. Суб'єкти фінансового права.
21. Фінансове право і наука фінансового права.
22. Поняття фінансового контролю.
23. Види фінансового контролю.

24. Методи фінансового контролю.
25. Органи фінансового контролю.
26. Перевірка: зміст, види.
27. Податкові органи.
28. Державне казначейство.
29. Контрольно-ревізійні органи.
30. Рахункова плата.
31. Незалежний фінансовий контроль.
32. Бюджетне право.
33. Державні доходи.
34. Бюджетна система та бюджетний устрій.
35. Доходи Державного бюджету.
36. Державні видатки.
37. Бюджетне регулювання.
38. Бюджетний процес.
39. Державні та місцеві цільові фонди.
40. Місцеві бюджети.
41. Бюджетні повноваження: поняття, види.
42. Держава як суб'єкт бюджетного права.
43. Дефіцит та профіцит бюджету: зміст, шляхи подолання.
44. Складання проекту Закону про Державний бюджет.
45. Розгляд і затвердження проекту Закону про Державний бюджет.
46. Виконання Державного бюджету.
47. Складання, розгляд і затвердження звіту про виконання Державного бюджету.
48. Податкове право.
49. Податкова система.
50. Обов'язкові платежі. Поняття податку.
51. Елементи податкового механізму.
52. Класифікація податків та зборів.
53. Податки з юридичних осіб.
54. Податки з фізичних осіб.
55. Податки зі змішаним платником.
56. Загальнодержавні збори.
57. Місцеві податки та збори.
58. Відповідальність за порушення податкового законодавства.
59. Банківська система.
60. Банківська діяльність.
61. Правовий статус Національного банку України (НБУ).
62. Функції НБУ.
63. Контрольні та ліцензійні функції НБУ.
64. Система комерційних банків.
65. Поняття та принципи банківського кредитування.
66. Банківські операції.
67. Правові основи грошового обігу.

68. Правове регулювання розрахункових відносин.
69. Валюта та валютні цінності.
70. Валютні обмеження.
71. Валютні операції.
72. Поняття валютного регулювання.
73. Валютний контроль.
74. Види валют.
75. Кредитування: зміст і види.
76. Поняття грошової системи та її елементи.
77. Державний кредит: зміст, цілі, форми.
78. Державне майнове та особисте страхування.
79. Державний борг.
80. Бюджетний кодекс України.
81. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні».
82. Закон України «Про Рахункову палату».
83. Указ Президента України «Про Державне казначейство України».
84. Закон України «Про аудиторську діяльність».
85. Закон України «Про систему оподаткування».
86. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».
87. Закон України «Про державну податкову службу в Україні».
88. Закон України «Про Національний банк України».
89. Закон України «Про Банки і банківську діяльність».
90. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки до практичних і семінарських занять з дисципліни «Фінансове право» (для студентів 4 курсу денної форми навчання спеціальностей 6.050100 «Економіка підприємства», 6.050100 «Облік і аудит»)

Укладач: Наталія Володимирівна Івасішина

Редактор: М.З.Аляб'єв

Коректор: З.І. Зайцева

План 2006 р., поз. 194

Підп. до друку 27.07.06	Формат 60х84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн. –друк. арк.. 1,4	Обл.-вид. арк. 1,7
Тираж 200 прим.	Замовл. № _____	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ІОЦ ХНАМГ
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12